

De Nationale Nachtvlinger Nacht 2007 in Friesland. Siep Sinnema

De Nationale Nachtvlinger Nacht was dit jaar vastgesteld op vrijdagavond 7 september. In Friesland kon het publiek op 8 plaatsen kennismaken met de nachtvlingers. Op de meeste plaatsen kon men zowel kennis maken met het lokken van nachtvlingers met een sterke lamp en laken, als door middel van smeer.

De locaties waren dit jaar:

Buitenpost, De Kruidhof (Siep en Jannie Sinnema); Appelscha, Bezoekerscentrum SBB (Gerard Bergsma); Ferwerd, Basisschool Op Streek (Harmen Westra); De Wilgen, De Sanding (Hans Bijl); St. Nicolaasga, Vegelinbos (Andy Saunders); Rijsterbos, werkschuur Fryske Gea (fam. Jagersma); Drachten/Ureterp, De Fûgelhelling (Hilco Meijer) en Bakkeveen, Camping De Ikeleane (Gerrit Tuinstra en fam. Hoornveld).

De publieke belangstelling was zeer wisselend. In Buitenpost kwamen maar liefst 100 mensen af op de nachtvlingernacht en hadden we moeite om het laken overeind en de lamp zichtbaar te houden, helaas waren er ook plaatsen waar de belangstelling zeer gering was.

Verder hadden we in Buitenpost Omrop Fryslân op bezoek; de gemaakte reportage was de volgende ochtend voor de radio te beluisteren.

Er was weer gezorgd voor flink wat publiciteit: diverse regionale kranten hadden in de week voor 7 september aandacht geschonken aan de Nationale Nachtvlinger Nacht, terwijl de Leeuwarder Courant de nachtvlingernacht uitgebreid aankondigde in de Uit-bijlage. Verder was er nog een interview voor Omrop Fryslân en waren de locaties vermeld op Teletext. Was de publieke belangstelling dus goed te noemen, de belangstelling van de hoofdrolspelers, namelijk de nachtvlingers, viel opnieuw tegen. Ondanks het mooie weer kwamen de meeste plaatsen niet verder dan 20 tot 30 verschillende soorten macro-nachtvlingers. Dat had natuurlijk alles te maken met de temperatuur, die aan het begin van de avond snel daalde. Ook de aantallen per soort waren in het algemeen klein. Kennelijk is september toch niet het meest geschikte moment om deze nacht te organiseren.

Het bestuur van de Vlinderwerkgroep heeft daarom contact opgenomen met de Vlinderstichting om te bewerkstelligen, dat de datum naar voren wordt gehaald. Het lijkt ons het beste, wanneer de Nationale Nachtvlinger Nacht wordt georganiseerd eind mei of begin juni. Het is dan nog redelijk vroeg donker en de hoeveelheden nachtvlingers zijn dan veel groter. Ook heb je dan meer kans op grote nachtvlingers, zoals pijlstaarten. En dat zijn nu juist de krenten in de pap voor het publiek.

In een eerste reactie liet de Vlinderstichting weten, dat men veel voelt voor het door ons voorgestelde tijdstip. Het lijkt er echter op, dat voor volgend jaar de datum al weer is vastgesteld, namelijk op vrijdag 29 augustus. Jammer, maar na 2008 zou het dus in mei of juni kunnen worden georganiseerd. De aantallen en soorten vlinders van alle locaties zijn weergegeven in tabel 1; hierin zijn de 15

soorten opgenomen, die het talrijkst waren. Verder is in de laatste kolom het rangnummer van de Nationale nachtvlinder Nacht van 2006 opgenomen.

Tabel 1

Rang gnr.	NNN 2007		Totaal	Aant. loc	Rang nr. 2006
1	<i>Noctua</i>	<i>pronuba</i>	85	8	1
2	<i>Hypena</i>	<i>proboscidalis</i>	46	8	2
3	<i>Xestia</i>	<i>c-nigrum</i>	21	7	20
4	<i>Xestia</i>	<i>xanthographa</i>	20	4	65
5	<i>Thera</i>	<i>obeliscata</i>	20	4	10
6	<i>Phlogophora</i>	<i>meticulosa</i>	19	7	4
7	<i>Ochropleura</i>	<i>plecta</i>	17	8	52
8	<i>Rivula</i>	<i>sericealis</i>	15	5	11
9	<i>Amphipyra</i>	<i>pyramidea</i>	15	5	3
10	<i>Thera</i>	<i>britannica</i>	13	3	5
11	<i>Peribatodes</i>	<i>rhomboidaria</i>	13	5	8
12	<i>Opisthograptis</i>	<i>luteolata</i>	13	6	40
13	<i>Diachrysia</i>	<i>chrysitis</i>	13	6	48
14	<i>Watsonalla</i>	<i>binaria</i>	12	5	84
15	<i>Chloroclysta</i>	<i>truncata</i>	9	4	6

Ter vergelijking de tabel van 2006, toen de Nationale Nachtvlinder nacht op 23 september werd gehouden:

Tabel 2

Rang nr.	NNN 2006		Totaal	Aant. loc
1	<i>Noctua</i>	<i>pronuba</i>	26	5
2	<i>Hypena</i>	<i>proboscidalis</i>	23	9
3	<i>Amphipyra</i>	<i>pyramidea</i>	22	6
4	<i>Phlogophora</i>	<i>meticulosa</i>	21	7
5	<i>Thera</i>	<i>britannica</i>	18	4
6	<i>Chloroclysta</i>	<i>truncata</i>	16	7
7	<i>Eupsilia</i>	<i>transversa</i>	16	7
8	<i>Peribatodes</i>	<i>rhomboidaria</i>	16	8
9	<i>Agrochola</i>	<i>macilenta</i>	16	6
10	<i>Thera</i>	<i>obeliscata</i>	15	6
11	<i>Rivula</i>	<i>sericealis</i>	13	6
12	<i>Autographa</i>	<i>gamma</i>	12	4
13	<i>Xanthia</i>	<i>aurago</i>	12	5
14	<i>Dryobotodes</i>	<i>eremita</i>	11	4
15	<i>Agrochola</i>	<i>circellaris</i>	10	4

Onze bekende Huismoeder (*Noctua pronuba*) was in 2007 opnieuw de topper met in totaal 85 exemplaren. Op de tweede plaats komt de Snuitvlinder (*Hypena proboscidalis*). Verder zijn dit, samen met *Ochropleura plecta*, ook de soorten die op de meeste locaties (namelijk alle 8) werden gezien.

Opvallend is, dat zowel in 2006 als 2007 de Huismoeder (*Noctua pronuba*) en de Snuitvlinder (*Hypena proboscidalis*) de nummers 1 en 2 zijn (zie tabel 1 en 2).

In 2007 werden in totaal 453 exemplaren gezien, verdeeld over 80 soorten. In 2006 was dat 435 exemplaren verdeeld over 83 soorten.

Het vroegere tijdstip (7 september in 2007 i.p.v. 23 september in 2006) heeft natuurlijk een behoorlijke invloed op de waargenomen aantallen en soorten nachtvinders. Een aantal soorten komen in 2007 niet in de lijst voor, terwijl ze vorig jaar wel werden gezien. Dat geldt bijvoorbeeld voor *Eupsilia transversa*: vorig jaar 7^e, nu niet waargenomen; de verklaring ligt in het feit, dat de vliegtijd verder in september ligt (voor overwintering).

Ook verschillende herfstuilen werden in 2007 niet waargenomen: *Agrochola macilenta* (geen in 2007, vorig jaar 9^e); *Agrochola circellaris* (geen in 2007, vorig jaar 15^e); *Xanthia aurago* (geen in 2007, vorig jaar 13^e). Voor al deze soorten ligt de vliegtijd laat in september en/of begin oktober en was 7 september dus te vroeg. Daarentegen zijn er uiteraard ook soorten, die door de vroegere datum vorig jaar juist enigszins buiten de boot vielen, zoals *Xestia xanthographa* (top vliegtijd eind augustus, vorig jaar dus te laat); *Ochropleura plecta* (top begin augustus, vorig jaar dus te laat); *Watsonella binaria* en *Diachrysia chrysitis* (tweede generatie vliegt juli/augustus, vorig jaar te laat) en *Xestia c-nigrum* (top eind augustus, vorig jaar dus te laat).

Het aantal waargenomen soorten per locatie was wat teleurstellend, het lag tussen de 20 en 30. Toch valt het aantal soorten dat over alle locaties samen is gezien weer mee, namelijk 80 verschillende soorten. Helaas waren daar dit jaar geen voor het publiek aantrekkelijke soorten zoals pijlstaarten bij. In Buitenpost hadden we gelukkig nog een rood weeskind, dat even bij de stroop kwam kijken. Verder is als bijzonderheid nog te melden de waarneming van de witte eenstaart (*Cilix glaucata*), die in Buitenpost op het laken verscheen. Dit is een vlinder, die de laatste jaren weinig meer wordt gezien en daarom bijzonder genoeg om door Omrop Fryslân bij de actualiteiten te worden genoemd!

Cilix glaucata
(foto S.G.Sinnema)

Zoals het nu lijkt zal de Nationale nachtvlinder Nacht in de komende jaren op een vroegere datum worden gehouden; dat lijkt, gezien het aantal waar te nemen vlinders, een verstandige keuze.

Literatuur:

Waring, P., & Townsend, M., vertaald en bewerkt door De Vlinderstichting, Nachtvlinders – veldgids, Tirion natuur, 2006.

Kuchlein, J.H., & Vos, R. de, Geannoteerde naamlijst van de Nederlandse Vlinders, Backhuys Publishers, Leiden 1999.

Het laatste nieuws uit St.Nicolaasga Andy Saunders

Nieuwe soorten voor 2007

Helaas heb ik in 2007 tot nu toe (13 oktober) slechts 6 nieuwe macro soorten in en rond St. Nicolaasga kunnen waarnemen.

Eigen tuin (Lichtval)

2 nieuwe soorten zijn in mijn eigen tuin (Heemstrastraat) met de lichtval gevangen. Op 3 juni had ik een exemplaar van *Macaria (Itame) brunneata* (bosbesbruintje). Deze kleine oranjebruine spanner vliegt eind mei tot eind juni. De rupsen leven op de bosbes, ratelpopulier en wilg. Bosbessen heb ik nooit gezien in St. Nicolaasga.

Macaria (Itame) brunneata (foto Andy Saunders)

De tweede soort, die ik mijn eigen tuin heb gevangen, is *Hydriomena furcata* (variabele spanner). Deze spanner vliegt tussen mei en augustus, in één generatie. De rupsen leven ook op de bosbes en de wilg. Deze spanner heb ik op 22 juni gevangen.